

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดี (GOOD AGRICULTURE PRACTICE= GAP)

ประถม ทองศรีรักษ์ ๑
สถาบันวิจัยสมุนไพร

นิยามศัพท์

- ▶ วัตถุหรือสิ่งที่เป็นอันตราย (hazardous substance)
- ▶ วัตถุอันตรายทางการเกษตร (pesticides)
- ▶ สารพิษตกค้าง (pesticides residue)

28.05.2015 15:48

นิยามศัพท์

- ▶ ศัตรุพีช (pests)
- ▶ ปุ๋ย (fertilizers)
- ▶ สุขาลักษณะ (hygiene)
- ▶ การตามสอบ
(traceability)

วัตถุประสงค์การนำ GAP ไปใช้

1. คำนึงถึงผลผลิตเป็นหลัก
2. คำนึงถึงความปลอดภัยอาหารเป็นหลัก

วัตถุประสงค์การนำ GAP ไปใช้

1. คำนึงถึงผลผลิตเป็นหลัก

- ความปลอดภัยอาหาร
- คุณภาพผลผลิต
- ประสิทธิภาพการผลิต

2. คำนึงถึงความปลอดภัยอาหารเป็นหลัก

- ความปลอดภัยในอาหาร
(ชีวภาพ/เคมี/กายภาพ)
- ความปลอดภัยจากวัตถุอันตราย
ทางการเกษตร และจุลินทรีย์ก่อโรค

มาตรฐานสินค้าเกษตร

การปฏิบัติทางการเกษตรที่ดีสำหรับพืชอาหาร

(มาตรฐาน.9001 – 2556)

ผลผลิตที่ใช้เป็นอาหาร ตาม

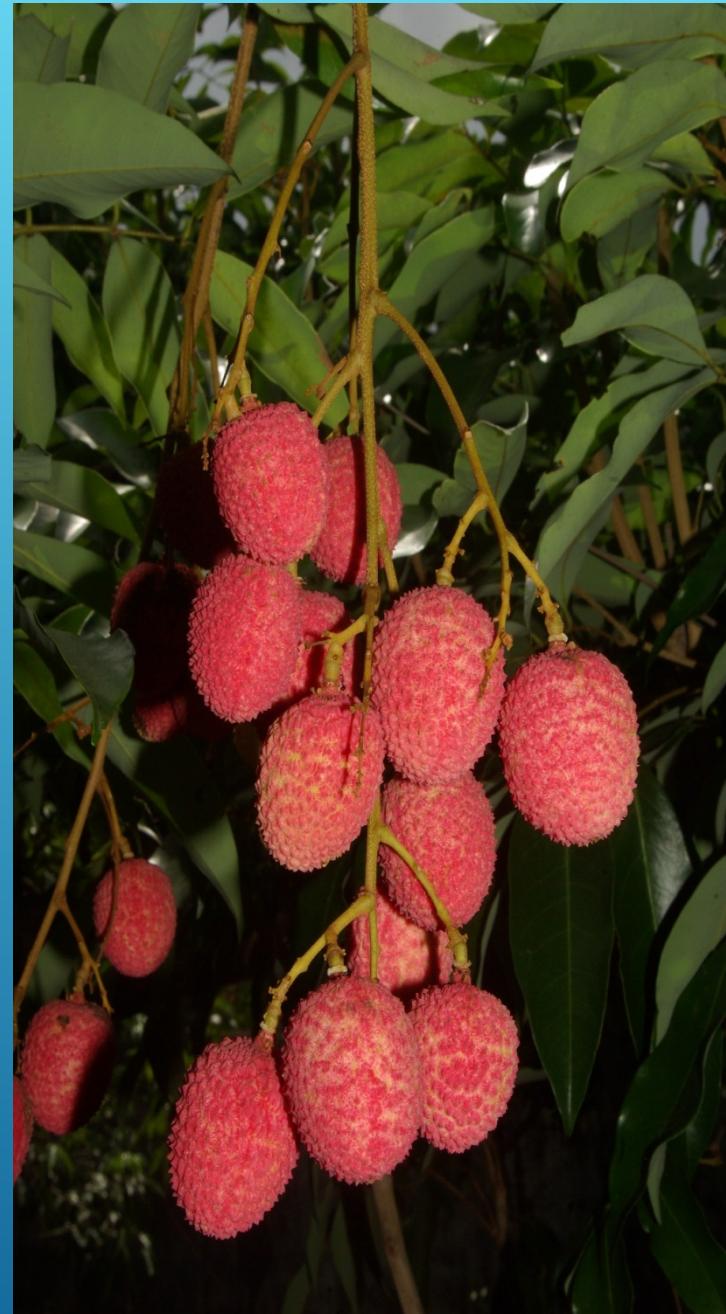
มาตรฐาน.9001 - 2556 เช่น

❖ พีชผัก

ໄມ້ຜລ

10

❖ พืชเครื่องเทศ

❖ พีชสมุนไพร

ข้อกำหนด 8 หมวด ตามขั้นตอนการผลิต

1. น้ำ (มีทั้งหมด 14 ข้อกำหนด)

1.1 น้ำที่ใช้ในแปลงปลูก (มีทั้งหมด 11 ข้อกำหนด) เช่น

- ไม่ปนเปื้อนวัตถุ/สิ่งที่เป็นอันตรายต่อผลผลิต
- ไม่ใช้น้ำเสียจากแหล่งอุตสาหกรรม/ผ่านการบำบัด

➤ น้ำที่ใช้ละลายปุ๋ย/วัตถุอื่น ไม่ทำให้

คุณภาพลดลง

➤ การให้น้ำต้องเหมาะสมกับดิน, พืช

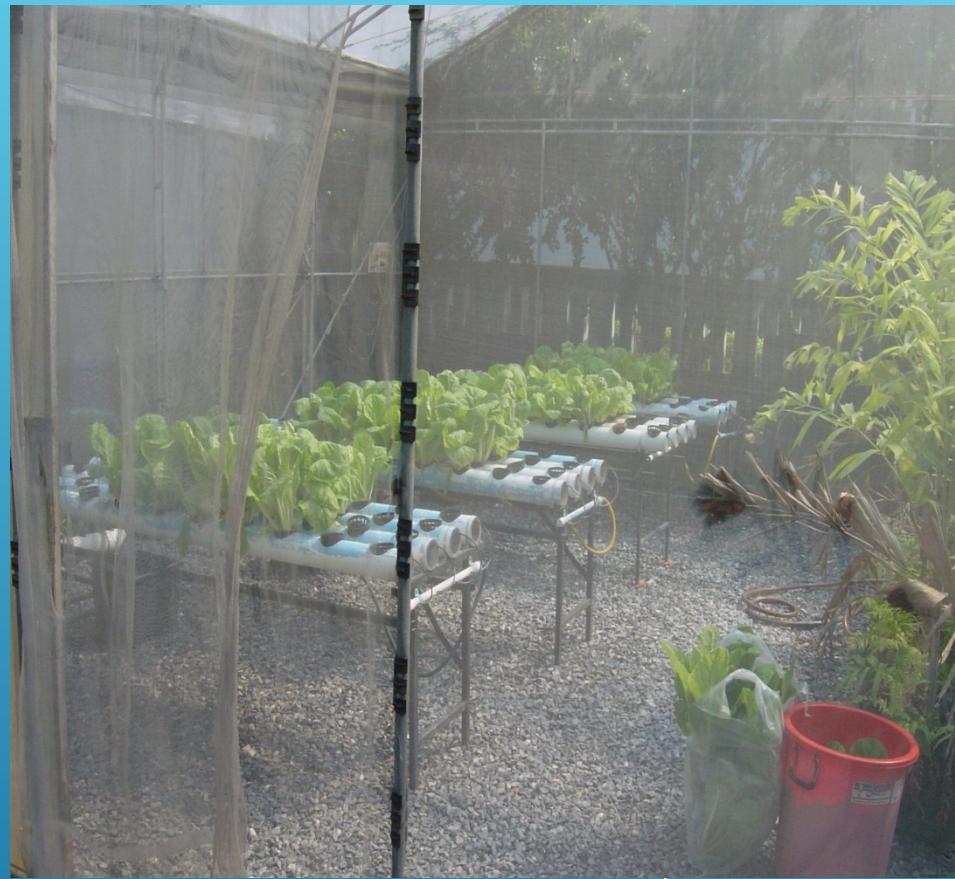
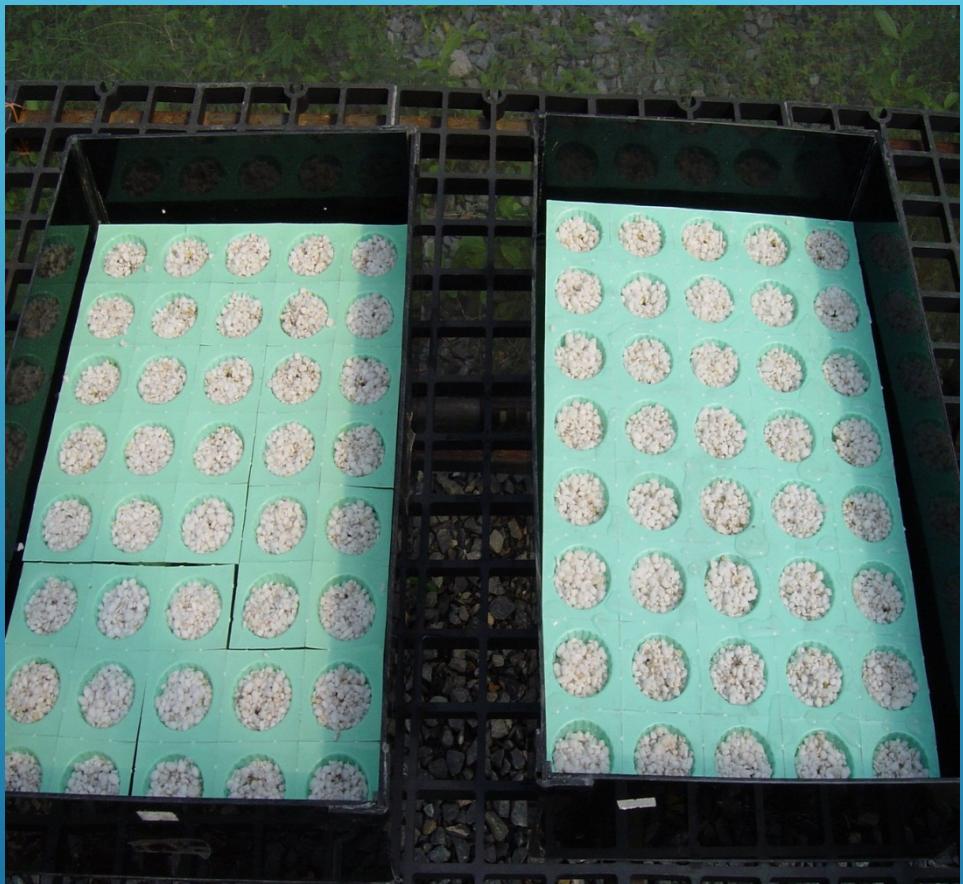
➤ มีการจัดการน้ำเสียจากการใช้งาน

1.2 น้ำที่ใช้ในแปลงปลูกระบบไฮโดรโพนิก (มีทั้งหมด 2 ข้อกำหนด)

- เปลี่ยนน้ำอย่างสม่ำเสมอ
- รักษาระบบให้น้ำให้สะอาด

1.3 นำที่ใช้ในการจัดการหลังเก็บเกี่ยว (มีทั้งหมด 1 ข้อกำหนด)

► ต้องมีคุณภาพมาตรฐานน้ำบริโภคหรือ
เทียบเท่า

2. พื้นที่ปลูก (มี 11 ข้อกำหนด) เช่น

- ไม่อยู่ในสภาพที่ปนเปื้อนต่อผลผลิต ถ้าจำเป็นต้องใช้
- ต้องมีการพิสูจน์ชัดว่า ได้บ้านดปลอดภัยแล้วปลูกพิชให้เหมาะสมกับชนิดของดิน

- หากใช้สารเคมีรด/ราดดิน ต้องบันทึกชนิด,วันที่ใช้,
อัตรา,วิธีใช้ และชื่อผู้ใช้ เก็บไว้เป็นหลักฐาน
- ทำประวัติการใช้ดินย้อนหลัง ≥ 2 ปี
- พื้นที่ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดของกฎหมาย

3. วัตถุอันตรายทางการเกษตร (มี 21 ข้อกำหนด) เช่น

- ต้องใช้ตามคำแนะนำ/อ้างอิงคำแนะนำของกรมวิชาการเกษตร
- ห้ามใช้/ครอบครอง วัตถุอันตรายที่ห้ามผลิตนำเข้า ส่งออก ตาม พ.ร.บ.ฯ

- ห้ามใช้วัตถุอันตรายๆ ที่ประเทศไทยคุ้มครอง รวมถึงสารเคมี ที่ห้ามนำเข้าประเทศ
- เอกสารข้อมูลที่ประเทศไทยคุ้มครองให้ใช้ได้และห้ามใช้
- ใช้เครื่องพ่นสารเคมี อุปกรณ์ และวิธีใช้ถูกต้อง
- ห้ามใช้สารเคมี 2 ชนิดผสมกัน เว้นแต่มีข้อมูลรับรอง
- ใช้ระบบการจัดการศัตtruพิชแบบผสมผสาน

- สถานที่เก็บต้องเป็นสัดส่วนเฉพาะและเก็บแยก
จากสารเคมีอื่น เช่น น้ำมัน
- จัดทำรายชื่อวัตถุอันตรายฯ

28

28.05.2015 15:48

- ต้องมีอุปกรณ์ปฐมพยาบาลและอุปกรณ์ป้องกันอุบัติเหตุอย่างครบถ้วน
- มีเอกสารคำแนะนำการปฏิบัติกรณีมีอุบัติเหตุในบริเวณห้องเก็บสารเคมี

4. การจัดการคุณภาพในกระบวนการผลิตก่อนการเก็บเกี่ยว (มี 19 ข้อกำหนด) เช่น

4.1 แผนควบคุมการผลิต (มี 1 ข้อกำหนด)

- มีแผนควบคุมการผลิต เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์

4.2 ปัจจัยการผลิต (มี 10 ข้อกำหนด)

- จัดทำรายการปัจจัยการผลิต (มี 1 ข้อกำหนด)

แหล่งที่มา รายละเอียดรายการที่สำคัญ

เช่น เมล็ดพันธุ์ ปุ๋ย วัตถุอันตรายฯ

4.2.1 เมล็ดพันธุ์/ต้นพันธุ์ (มี 3 ข้อกำหนด)

- แหล่งที่มาเชื่อถือได้, ตรงตามพันธุ์,
และความต้องการของตลาด
- ไม่เป็นพันธุ์ที่เป็นพิษต่อการบริโภค
- ถ้าคลูกด้วยวัตถุอันตรายฯต้องใช้
ตามคำแนะนำบนฉลากและบันทึกข้อมูล

4.2.2 ปุ๋ยและสารปรับปรุงดิน (มี 6 ข้อกำหนด)

- มีการจัดการที่ดีในการใช้ปุ๋ย/สารปรับปรุงดิน
- พื้นที่ทำ, ผสม, เก็บรักษาปุ๋ยต้องแยกจากพื้นที่ปลูก/เหลลงน้ำ
- ใช้ปุ๋ยให้เหมาะสมต่อพืชในอัตราที่แนะนำบ่นฉลาก

- ปุ๋ยอินทรีย์ต้องหมักและย่อยสลายสมบูรณ์
 - บันทึกวิธีการ วันที่และเวลาที่ทำ(ทำเอง)
 - ไม่ใช้สิ่งขับถ่ายของคนมาทำปุ๋ย
 - พื้นที่ทำ, ผสม, เก็บรักษาปุ๋ยต้องแยกจากพื้นที่ปลูก/เหล่งน้ำ
 - ต้องเฝ้าระวังและบันทึกข้อมูล

การใช้สารละลายน้ำไดร์ฟอนิก

- พื้นที่ทำ, ผสม, เก็บรักษาปุ๋ยต้องแยกจากพื้นที่ปลูก/เหล่งน้ำ

4.3 เครื่องมือและอุปกรณ์การเกษตร (มี 5 ข้อกำหนด)

- มีอุปกรณ์เหมาะสมและเพียงพอ
- ตรวจสอบเครื่องมืออย่างสม่ำเสมอ
- ทำความสะอาดทุกครั้งทั้งก่อนและหลังใช้งาน

- สถานที่เก็บเป็นสัดส่วน ปลอดภัยและง่ายต่อการนำไปใช้งาน
- เครื่องมือที่ใช้ความเที่ยงตรงต้องตรวจสอบอย่างน้อยปีละครั้ง^(เช่น หัวพ่นสารเคมี)

4.4 การจัดการในขั้นตอนการผลิต (มี 1 ข้อกำหนด)

- จัดระบบการผลิตให้ตรงตามข้อกำหนดของคู่ค้า

4.5 การกำจัดของเสียและสิ่งที่ไม่ใช้ หรือไม่เกี่ยวข้องกับการผลิต (มี 2 ข้อกำหนด)

- พืชที่เป็นโรคต้องการทำลายนอกแปลง
- แยกของเสีย, สิ่งของอื่น, ขณะไวน้ำเป็นสัดส่วน ชัดเจน และเพียงพอ

5. การเก็บเกี่ยวและการป้องกันหลังการเก็บ เกี่ยว

(มี 14 ข้อกำหนด) เช่น

- อายุเก็บเกี่ยวเหมาะสม/ผลผลิตมีคุณภาพตามต้องการ
- เก็บเกี่ยวอย่างถูกหลักณะ
- ใช้เครื่องมือ/วิธีการเฉพาะ

- คัดแยกชั้นคุณภาพ/ขนาดผลผลิตและแยกส่วนด้อย

คุณภาพออก

- ใช้เครื่องมือ/วิธีการเฉพาะ
- ไม่วางผลผลิตสัมผัสดินโดยตรง

- แยกภาชนะบรรจุของเสีย, วัตถุอันตรายฯ
- มีห้องเก็บอุปกรณ์, ภาชนะบรรจุ และวัสดุเป็นสัดส่วน
- ป้องกันสัตว์เลี้ยงรบกวนขณะเก็บเกี่ยว, คัดบรรจุและเก็บรักษา

6. การพักรถผลิตผล การขนย้ายในแปลงปลูกและการเก็บรักษา

(มี 9 ข้อกำหนด) เช่น

- จัดการด้านสุขาลักษณะของสถานที่, วิธีการขนย้าย,

การพักและการเก็บรักษาผลผลิต

- มีวัสดุรองพื้นบริเวณที่พักผลผลิต

- ไม่ใช้yanพานะที่ขันส่งวัตถุอันตรายฯ, ปุ๋ย/สารปรับปรุงดิน

- มีวัสดุกรุภายนในภาชนะเพื่อป้องกันการกระแทกเสียดสี

7. สุขลักษณะส่วนบุคคล (มี 8 ข้อกำหนด) เช่น

- ผู้ปฏิบัติงานต้องรู้/ได้อบรมสุขลักษณะส่วนบุคคล
- มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านสุขลักษณะส่วนบุคคลเพียงพอ
- ผู้ปฏิบัติงานเจ็บป่วย ต้องรายงานให้ผู้ดูแลทราบ
- ผู้ปฏิบัติงานกับวัตถุอันตรายฯ ต้องตรวจสุขภาพปีละครั้ง
- เจ้าของฟาร์มและผู้ปฏิบัติงานต้องมีความรู้/อบรม GAP

8. บันทึกข้อมูลและการตามสอบ (มี 20 ข้อกำหนด)

8.1 เอกสารและบันทึกข้อมูล (มี 13 ข้อกำหนด) เช่น

- ข้อมูลรายละเอียดการใช้น้ำ
- ข้อมูลการใช้สารเคมีฆ่าเชื้อในดิน
- ข้อมูลรหัสแปลงปลูกและข้อมูลประจำแปลงปลูก
- ข้อมูลการได้มา และการใช้วัตถุอันตรายฯ
- ข้อมูลการได้มา และการใช้ปุ๋ย สารปรับปรุงดิน
- ข้อมูลการกำจัดสัตว์พาหะนำเชื้อ

8.2 การตามสอบและการทบทวนปฏิบัติ (มี 7 ข้อกำหนด)

เช่น

8.2.1 การตามสอบ (มี 5 ข้อกำหนด)

- ผลผลิตที่เก็บต้องระบุรุ่นผลผลิต,
ติดรหัส, แหล่งผลิต, วันที่เก็บเกี่ยว
- บันทึกข้อมูลผู้ซื้อ, แหล่ง, ปริมาณที่จำหน่าย
- เก็บข้อมูลสำคัญ, การปฏิบัติงานไว้ ≥ 2 ปี
- ถ้าพบปัญหาในผลผลิตที่จำหน่าย ต้องแจ้งผู้ซื้อทันที

8.2.2 การทบทวนวิธีปฏิบัติ (มี 2 ข้อกำหนด)

- ทบทวนการปฏิบัติงาน และการบันทึกข้อมูลปีละ 1 ครั้ง
- มีการแก้ไขข้อร้องเรียนที่เกี่ยวข้อง และบันทึกข้อมูลการแก้ปัญหา

บันทึกการให้น้ำ

วัน เดือน ปี	เวลาเปิด	เวลาปิด	อัตราการให้น้ำ	ระยะเวลา(นาที)	ผู้ปฏิบัติงาน
1 มีนาคม 2558	07.30	08.00	120 ลิตร/ชม.	30	อดุลย์
2 มีนาคม 2553	07.30	08.00	120 ลิตร/ชม.	30	เชวงคักกี้
3 มีนาคม 2553	08.10	08.30	120 ลิตร/ชม.	20	อุดม
4 มีนาคม 2553	08.05	08.25	120 ลิตร/ชม.	20	อดุลย์
5 มีนาคม 2553	08.10	08.30	120 ลิตร/ชม.	20	หองพูล
6 มีนาคม 2553	07.10	07.40	120 ลิตร/ชม.	30	ประเสริฐ
7 มีนาคม 2553	07.30	08.00	120 ลิตร/ชม.	30	เชวงคักกี้
8 มีนาคม 2553	07.00	07.30	120 ลิตร/ชม.	30	เชวงคักกี้
9 มีนาคม 2553	08.10	08.30	120 ลิตร/ชม.	20	ภาคร
10 มีนาคม 2553	07.50	08.10	120 ลิตร/ชม.	20	หองพูล
11 มีนาคม 2553	08.00	08.20	120 ลิตร/ชม.	20	ภาคร 52
12 มีนาคม 2553	07.50	08.10	120 ลิตร/ชม.	20	ภาคร

ใบรับรองแหล่งผลิตพีช (GAP)
โครงการความปลอดภัยอาหาร (Food Safety) ด้านพีช

มอบให้แก่ นายประถม ทองศรีรักษ์ รหัสรับรอง กข 03-02-3341-0536-035

ชนิดพีช ปัญจขันธ์

สถานที่ 21/1 หมู่ 2 ตำบลอ่างครี อำเภอเมือง จังหวัดจันทบุรี

วันที่อนุญาต 24 มิถุนายน 2553

วันที่หมดอายุ 23 มิถุนายน 2554

ให้ไว้ ณ วันที่ 24 มิถุนายน 2553

ลงนาม

(นายสุวิทย์ ชัยเกียรติยศ)

ผู้อำนวยการสำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ 6

ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมวิชาการเกษตร

ສัญลักษณ์การรับรองสินค้าเกษตรและอาหาร

กรมวิชาการเกษตร

รับรองแหล่งผลิตพืช (GAP)

กษ 03-02-3341-0536-035

ตัวอย่างแปลงปลูกสมุนไพร
ในสวนสมุนไพรกรรมวิทยาศาสตร์การแพทย์
จังหวัดจันทบุรี

60

ขอบคุณครับ